

میا تیا ڙنان

خواندنہ ک د (ئیقاریہ کا کھسک) دا

یا تریفہ دوںکی

هوشمنگ شیخ محمد

نیسانی 2005

(1)

یه یوهندیا حه قیقی دنافیه را من و تریفه ی

رەنگە ئەۋىن من و تىرىفەي دنياسىن، دىزانىن كۆ ئەم (ژن و مىر) يان (ھەققىن) يان (ھاوسەر و ھەڭ خىزانىن)

نهاده همچنان که در اینجا مذکور شد، نهادی است که در آن میتوان از این دو روش استفاده کرد.

رهنگه ژبه را ناسناما جٹاکیبا ٿي په یو هندی گومانین همه رهنگ لدھف هندھك خواندھ قاتان پهيدا بین کا
مه ره ما من ڙ ٿي نفیسیني چي؟ و رهنگه يه کسہر بیشن مهرم ڦوھ ب بهش و بالا تریفايی بیزشت..

لی گومانین و هه رج بن .. بو من خوشبيه، چونكى و هه دكه م كوشيني بچاشه كى گومانكى بخويين..

لی قىڭاڭى .. دېرىھدا پەيوەندىيىا من و تريفيه نامىنىت بتىنى ھەقزىنى .. ھەگەرچى بباوهپىيا من ئەم نەھەقزىنин ب ئانكويىيەكا مەعرىفى و گومانكى .. بەلكى ئەم جودا زىنин و پىكقە وەك دوو رەگەزىن جودا دزىن و دگەلەڭ كارەك هزرى و سۆزدارى و لەشى و ئاشۇپى و روھى و رەمىزى دكەين، ئەڭ نېيىنەزى دېيتە جومگەگ دىيىا نوى دنابېرا مەدا و رەنگە قولاقكەكا دى ژ پەيوەندىيىا مە رووھن بکەت و جوانىيەكى دى بىبەخشىتە مە. ئەقە ل لايەكى.

زلايەكى دېقە درىيەكا قى نېيىنيدا ديسان من دېقىت هندهك بو چوونىن خۆ دەربارەزى زن و ئەدەبى و رەوشا زنان دياربىكەم. ئانەكى نېيىن لىسر ھۆزانىن تريفيه، پىر بو ھندى دەيت دا رەخنەك يان قەكۈلينەك لىسر بەرھەمى زنەكى كوردا دەقەرى بەيتە نېيىن دا ئەم پىر بىرلىغا وان ھۆزانان ل دونيالا وان نىزىك بىيىن و ھەولەدىن ب پەيقىن تريفيه دەزىر و مەعرىفە و راما زىنەكى يان مىيەكى بگەھىن، چونكە وەكى ئەم دزا زىن قىڭاڭى ئەم كورد ب زن و زەلامقە دوقۇناغەكا نازك و تىزى نەيىن و پرسىار و گومان دايىنە، ئەم ھەمى دوودل و بى وخت و بى تاقەت و بى پەيوەندىيىن خورت و بەيىزىن دگەل ھەق، كە دەدەمەكىدا ئەم ژەھر وختەك پىر پىيويستىيىا مە ب پەيوەندى و موناقەشى و دەقەھەشتىن و دىالوگان ھەي دنابېرا ھەمى دەنگ و رەنگ و شىيەوە و وينىن جودا،

زن ، بتايىبەتى زىنەن نېيىن دشىن بىرلىغا كۆلىن و لىكەرىانى د دونيالا واندا وينەكى ھەقىقىتىر و رووھنتر بەدەنەمە وەكى ئەم بى قى ئەدەبىياتى تىدگەھىن، بتايىبەتى كۆ ئەم دوھختەكىدا پرانىيا چەمك و بابهتىن كۆمەلايەتى و سىاسى و ئابوورى و رۆشەنېيىرىي و ئەخلاقى و هەت..، ب دىتنەك مادى دەيىنە شەرقىكىن و سەرەدەرەيىكىن دگەل، كۆ زن و ئافرەتىزى ئىكە ژوان چەمك و بابهتان كۆ بۇويە كەلوپەلەك وەك ھەر تىشتەك دن وسەر وى بناگە سەۋادايى دگەل دكەن، ئانەكۆ زن بۇويە بابهتەك كۆ تو دشىي بتنى وەك لەش يان زايەند، بەرى خۆ بەدەيى و وەك زەلام تە ئەڭ لايەنە زى دېقىت، ئانەكۆ زن لەشە. بىيى خەون و هزر و ئەندىشە ، كەسەك خودان سەدان و ھزاران پرسىار و نەيىن و گومان و بىر و بوچۇن. ئەز قەكىرى دېيىم دوو تىشت گەلەك كارىگەرن لىسر دېتنى زەلامى بو ژىنى، بو بەرھەمەيىنانا قى دېتنى كۆ زى دېيىنەت بتنى لەش.

يەكەم زالبۇنا بەيىن مادى لىسر تەقايى شەرقىيەن چەمك و بابهتان، كۆ ئەقروكە پارە وەك رەمىزەك ھەرى مەزىن بو بەيىن مادى دشىت زىنى بىرىت و بفرۇشىت و تەنانەت ئەق بەيە لجەم زنان بخۇزى بۇويە سەرەكىتىن بەها و ئەو بخۇزى خودىي خۆ و تەحقىقا خۆ وەك كەسەك و مەرۋەك دوى بەياد دېيىن، دووھەمىزى دېتنىن ئىسلاممەيىن تەك رەھەندو يەقىنинە كۆ زن كەرىيە بتنى جەستە و زايەند و دايىكا زارۇكان و زەلامى دېيىن وەك خودان دەسەلاتەكا رەها و خودان ھەموو بەرسقىن قى دونيالا و دونيالا دوماھىيى و زىنى ئىكە ژ بەرھەيىن كۆ خودى دايە زەلامى، و زەلامى پى چىپۇوپىزى دشىت هەتا چوار زنانزى پىكقە كۆمكەت و لەش و زايەندى دگەل وان مومارەسە بکەت وەك مافەك كۆ خودى قەبول كەرىيە و ئەم مەرۋەقىن چ نەزان مە ماف نىنە موناقەشا قىچەندى بکەين و ئەق فرمانەك ئىلاھىيە و مافى زەلامىيە، چما زى دەست بەردار بىت..؟

ئەق دوو بەيە بەيەنەن من گەلەك كارىگەرى لىسر تىكەھەشتىنامە بو ژىنى و تىكەھەشتىنە زى بو خۇزى كەرىيە كۆ بەداخەوە بۇويە ئەگەر بەرھەمەيىنانا دېتنەك نە مەرۋەقايەتى.

بەرۋۇچىزى بۇويە بەرھەمەيىنەرى كۆمەكا ئارىشە و گرفتىن رەوشەنبىرىيى و ئەخلاقى و مروقايەتى زوان ئارىشانلىرى وەكى قەيرەبۇونا كچان، وەك تىيگەھەشتىنەك نىرخوازى بۇ زىن و زى و كچكىن بچويك و زۇوى ب شوودان و هىناتا كچكىن بچووك وەك ژىدەرەك زايەندى خۇشتەر و ب چىزىر بۇ زەلامى، ژنهينانا دۇوى و سىيى و چوارى ب پالپىشى ب ئابورىبيا بەيىز و پشتگىريبيا دىنى و ئافەرينكىدىنە جڭاكى و دەركەفتىنە ئارىشى وەك رەمنەك بۇ هىيىزا زايەندىيى زەلامى و دەسەھەلاتا ويىيا نىرخواز و زەلامخواز وەك بەھايدىك كوتىيىدا زەلام تەحقىقا زەلامىنى و نىرایاھىتىيىا خۇ تىيىدا بکەت،

دەدەمەكىيدا ئەم وەك پارچەكا جوڭرافى لەدەقەرەكا هەمېشە ئاڭر گرتى و ئەنفالكىرى و كيمياكىرى، كو هېيش بېھنا سىيىق و كيمياو خەردەلا دناف پرچىن زىن و زەلامىن مەدا هېيش دەپرىت. دەن دەمەيدا كو مە دەقەرەك تا رادەكى تەنماو پەراوىزەك ژ ئازادىيى بۇ خۇ بەرھەمەيىنەيە..، دېيىن دېسان ئەم دېيىن دېيل و ئىخسىزىن كۆمەكا بەها و دېتنىن سەلەفى و ھشكەرۇ و نەزىاندۇست و عەشقەدۇست و جوانىدۇست. زېھر ۋېچەندى ئەم چەند پېكۈل بکەين ئەدەبەك و ھونەرەك و رەوشەنبىرىيەك تىزى بەھاين زىياندۇستى و جواندۇستى بەرھەم بېيىن دېسان نەچار دېين بېيىن و ملى خۇ بدانىنە بەر ترس و بەدگومانى و دېتنىن خاپىئىنوك و ململانى دەگەل وان دېتن و بۇچۇونان و بەرگىرىكىن ژ ماف و عشق و جوانىيىا مروقان بىڭىتى و زنان بتايىھەتى.

تەريفە و دەستە خويشىكىن وى كو دەن سەرددەمەيدا سەرددەمىي ئازادىيىا پارچەك ژ كوردىستانى، و دەھەمان دەمدە ، دەمەي پەيدابۇونا دېتنىن سەلەفى و ھشكەرۇ دناف جڭاكىيدا كو ھېنۇو پېكۈل دەكتە جارەكا دى دەرسووك و جلابىيە و جوبە و عەبايىت خلىجى دناف ژنكىيەت مەدا بەلاف بکەت و بەھاينەكا جوانىيى و ستاتىكىيەكائىلاھى و دىنى بېھەخشىتە وان جلوبەرگان و ھەر بېرىكا وان جلكانىزى كۆمەكا بەھاين دن ژ ۋەشارتن و مانەقە ژنى دناف چوار دىوارىيەن مال و مژوپلىكىدا وان ب بەھاين مادى و زارۇك و ئەركىن كۆمەلايەتى و دىنى و كۆمەكا رەفتار و بەھاين تايىھەت ب بۇنەيىن دىنى و گوھورىنە رى و رەسمىن و داوهەت و شەھيان و بەھى و بابەتىن دن، و گۆشەگىرلىكىدا زنان دناف رەوشەنبىرىيەك بەرتهنگ و ئەخلاقەك يەقىنى كو ھەموو گومان و ھەموو پرسىياران دكۈزۈت و بتنى رىكى دەدت دين بەرسقان نەھىنى و گومان و پرسىيارىن وان بەدەتفە.

ئەقە ھەمى، تەريفە و دەستە خويشىكىن وى ، دەھىختە بەر بەرسىيارىيەك مەزن، دەدەمەكىيدا ھەگەر وان بېتىت سەرددەرىي دەگەل ئەدەب و دونىباو زىانى وەك ژنەك چالاك و ئەكتىف بکەن، بەھاين مىخوارىي لەنەنەشت دەسەلاتى زەلامان بەلاڭ بکەن و پېكەن دۇنيا يەك جوانتر و قەشەنگەر و مروقايەتىت چىكەن، بۇ ۋېچەندى پېيوىستە ململانى دەگەل ژىنگە ھ و دەوروبەر و زەلامان و زنان و دين و دونىبا و دەسەھەلات و جڭاك و ھەمى زىانى بکەن.

ئەقەزى نەكارەك بسانەھىيە، بەلكى بەرگىرى و خۆرگىرى و جورئەت و عناد و قوريانىدان دەپىت. بتايىھەتىزى دەمەي تىيېنى دەكەين كو تەريفە و دەستە خويشىكىت وېيىت نفيىسەر دەپىت ژ سفرى و تەنانەت بن سفرى دەست پېبىكەن، چونكە كەسەكى بەرى وان خۇ نەھاۋىتتىيە ۋى سەنگەرى و وان چ ئەزمۇونىن دى لېھر دەست دانىنە بۆيکو بۇ خۇ بکەن زەمینەك و لىسەر براوهستن، نەخىر ئەو پېيوىستە بەھىن و بخۇ زەمينەكى چىكەن دا لىسەر راوهەستن و قىچا بەرى خۇ بدهەنە دونىايى و دویرىرا بەرھەف زىانى بەپن.

دیاره که چا کورد .. زنا کوردا بی گوتار، دهمی دقتیت ببیته خودان گوتارهک تایبەت بخوقة، گەلهک ئاستەنگ دھىئنە درېكىدا، چ ئاستەنگىن جەقاکى بن چ مەعرىفي و هزركى چ جۆرەها ئاستەنگىن دى، دەجەقاکەكا نگۇو دەزر و دىتنىن زەلامخوازى و نېرخوازىيىدا، زنا ھونەرمەند و ئەدەبدۇست و ھۆزانغان چەوان بەھىت و خۆل وان سىنوران بدهەت و پىرۇزىيىن جەقاکى و زەلامان بشكىنىت..؟ ئەم وەك زەلام ھېش نەشىايىنە پىرۇزىيىن خۆ و يېدى بشكىنىن قىچا ئەم دى چەوان پىشىبىنیا ھەولىين زنان كەين..؟

بو قىچەندى خواندن و لىيگەريان د شعرين تريفەى دا ئەز باوهەرم دبىيته دەرگەھەك نۇى بو چۈونە ناف دونيايەك زەحەمەت و تىرى ھەقدۈرى و نايەكسانى و يېرۇباوهپىن ژىڭ دووپىر و دىتنىن ژىڭ جودا. ئىقشارىيەكا كەسک) دەرگەھەك بى چۈونە دناف دونيا زنان كۆزەلەمەن مە نە باوهپىرى بى ۋەن دەنەيىي دەھىنن و نەدقىن بىزاننىرى كا ژن چ دەنەيىي..؟ چونكە زەلام ھوسان دبىينىن كۆزى بى نەھىنى و گومان و پرسىارن، و نە پىيوىستە مروۋە لقى دونيايى بىگەرىيەت و پىكىل كەت رەھەندىن وى بخويينىت. هەر چەوان بىيت .. ئەگەرى قى خواندىنى ئەوه كۆ من دەقىت بابەتكى لىسر (ئىقشارىيەكا كەسک) بىنقيسم داكو بشىم وەك خواندەقانەك پىشىبەرىيەكى بى قى ئىقشارىا كەسک پىشىكەش بىھم و بېرىكا وى ھندەك سوھبەتىن دىزى لىسر رەوشەنبىرىيىا دەقەرى بىھم.

* * * * *

(2)

گومان و نەھىنى سەفسەتكە لدور نافنېشانى

ئىقشارىيەكا كەسک ، وەك نافنېشان ھەلگىرى كۆمەكا نەھىنى و گومانىيە، كۆ رەنگە تريفەى بىيى كۆ مەبەست ژى بىيت بۆمە ئىكسەر نەھىنى و گومانان چىكەت، لى ئەق نافنېشانە ئىكسەر دبىيته جەي پرسىاركىنى و بەرسقان دخوازىت كا بۆچى ئىقشارىيەكا كەسک و كەسک بىچ رامان..؟ كەسک كە رەنگەكە ژ رەنگىن سروشتى و ھىيمە بۆ بوها و ھينكاتىي و جوانىي و پارچەكىيى ژ ئالا كورستانى پىكەھىنىت، ئانەكۆ كەسک بەرھەمھىنەرى كەلهك ئاماڙىن خوش و گەش و ژياندۇستىي يە، لى دەمى كەسک دەچىتە سەر پەيغا ئىقشارى، دەپەرەدا ئەم نەشىيىن ژ ئاماڙىن رەنگى كەسک پاشتىراست بىن كۆ مەرمە ژى هەر ئەو ئاماڙىن ئاسايىن قى رەنگىنە. نەخىر پىيوىستە ئەم گومانەكى بىھىن و پرسىار بىھىن كا نەھىننە قى ئاماڙى چنە و كەسک بىچ رامانان ددەت؟ ئايا مەرمە ژى ئىقشارىيەكا ئەقىننەي..؟ يان ئىقشارىيەكا بەھارىيە؟ يان ئىقشارىيەكا تەپ و خوش و تىرى زيانە؟ يان ئىقشارىيەكا جودا يە ژ هەمى ئىقشارىيان و نە ئاسايىيە، چونكە ئىقشارىيەن ئاسايىي رەنگى وان كەسک نابىت، يان شىنە يان زەرە يان سۆرە دەھەمى رۇژ ئاقابۇونى، لى چ ئىقشارى كەسک نابن.. تىنى ھەگەر د تابلوئىيەكا ھونەرى كۆ رەنگە ئەۋۇزى دىسان وەكى قى تايىتلە ئەۋۇزى ببىيە جەي گومان و پرسىار كىنى. باشە مەرمە ژقى تايىتلە چىيە؟

ئايان ئهو ئىقاري ئىقارييەكا سروشتييا كوردستانى يە يان يا ولاتەك دن..؟ لى تو بىشى ل چ ولاتان ئىقارييەن كەسک هەبن..؟ يان تو بىشى به حسى ولاتەكى خەيالى دكەت كوچ راستى بۇ نەبن و تىنى دەزرا ويدا هەبىت..؟ لى بۆچى تريفه هانايى دېتە بەر دۇنيا و ولاتەكى خەيالى..؟ قىرى ولاتى وى كەسک نىنە..؟ ئانەكە بولاتى خۆ رازى نىنە..؟ دەقىرەزىدا رەنگە ئەم دىسان بشىين گەلەك پرسىيارىن دى بکەين و بىشىن بۆچى بولاتى خۆ رازى نىنە .. و راڭەكا سىاسى بۇ شعرا وى بکەين..

يان دشىين بىشىن، ولات لجهم تريفه ولاتەك دېيە و رەنگە ئاماڭە بىت يان ھىمەك بىت بۇ ولاتەك دەررونى و روھى كە تريفه لىدكەپرىيەت دا ئىش و ۋانىن خۆلى تەنا كەت..؟ ما ئەم چەوان دزاڭىن كە ئەو خودان ئىش و ۋانە و لوھلاتەكادى دەقەپرىيەت دا خۆلى تەنا كەت..؟ باشە ولاتىن دى تەناھىي دەدەنە مەرقان...؟ كى دشىيت ژقىچەندى بگومان نەبىت؟

باشە بۇ چى بتنى ئىقارييەك؟ و نەگۆت ئىقارييەن كەسک..؟ ئانەكە وى بتنى به حسى ئىقارييەكىيە.. ئانەكە بتنى يەك رۆز و يەك دەمى دەستنىشانكىرى دوى رۆزىدا كۆ ئەوزى ئىقاره..، ئىقار ئانەكە نىزىك بۇون ژ دۇنيا شەقى و مائلاقاىيى كىن ژ رۆز و هەتاڭى، ئانەكە ئىقاري وىستەكە دەنافبەرا دوو دەماندا دنافبەرا شەق و رۆزىدا، ئىقاري ھەم دوماهىيىا رۆزىيە و ھەم دەسپىيەك شەقىيە، رۆز ئىقاري ئاقا دېيت و تاڭا ھەيقىزى پىچ پىچە خۆ دكەتە تريفه و بىسەر رووپى ئەردى د تارىيەدا وەردېيت..، ئانەكە ئىقاري دەمەكى ئىنتقالىيە دنافبەرا دوو دىتن و دوو ژياناندا.. ژيانا شەقى و رۆزى، ژيانا هەتاڭى و ژيانا ھەيقى.

لى كى دېيىزىت مەرمەن ژقى ئىقاري دەمەك فيزىكىيە و نەدەمەك دەررونىيە..؟ ئانەكە بتنى دەمەكە ژ ژيانا تريفەي بخۇ.. و ب ئىقاري تەعبير ژىدكەت، ئانەكە وى مەبەست بىت ئىقاري بکەتە رەمزەك بۇ وختەك خۆش يان جوان يان پېشادى و عەشق و خۆشەویستى؟ يان تەعبير بىت بۇ وختەك مىنا وەرزەك بوهارى كە رەنگە كورت بىت ھەر ھندى ژىي بوهارى كە كوردستانى و تىدا تريفاىي دەمەك خۆش و ئەقىندارى و سۆزدارى تىدا بوراندىبىت..؟

يان كى نابىزىت ئەو ئىقارييە تريفەي مەبەست ژى ئىقارييەك نىيە كە شعرەك تىدا خواندى يان نقىساندى و بۇ وى بۇويە جە دلخۇشىيەك زىدە و رەنگى كەسک كرييە ھېم بۇ فېچەندى..؟ يان كى نابىزىت ئىقارييەكى، تريفە سەفەرەك .. وەغەرەك .. لىكەريانەك نەكىرىيە و پى كەيف خۆش بۇويە و كەسک ژى كرييە رەمز بۇ خۆشىي..؟

لى ئەگەر ھەر چ بن باشە ما تريفە نەشىت ژىلى ئىقاري بۇ دەمەكى دەررونى و رەنگى كەسک بۇ خۆشىيەكە رەوانكى.. ب ھندەك پەيقىن دى تەعبير ژى كریا..؟ ھەر بۇ نمونە ژىلى ئىقاري سپىيەدە يان ئەلند .. و ژىلى كەسکى شىن بكارھىنابا.. يان ھەر ئىكىسەر گۈتبا.. (ئىقارييەكە خۆش) ھەگەر مەرمەما وى خۆشى با.

لى دەمى نابىزىت خۆش و ئەم كەسکى بخۆشى تەفسىر بکەين. ئەم نەشىين پىشتەست بىن. نەشىين ژ ئىقاريىزى پىشتەست بىن كە مەرمەن ژى بتنى دەمەك دەررونىيە و گۈيداى رەوشَا تريفاىي بتنىيە و مەرمەن ژى دەمەك مەزىتىر و دىرۇڭا مللەتەكى نىنە..؟

چونكە كى نابىزىت ئە ئىقارييە، دەمى قىكاشى يە مللەتى كورد بگاشتى نىنە كە ئەم دەقى پارچەيدا ئانەكە كوردستاندا بەشى ئىراقيدا ب نازادى دېزىن و كەسک ھىمە بۇ ئازادىي.. و ئەو ئىقاري قىرىدەيە .. و ئىقارييەن دى پارچىن دېيىن كوردستانىنە كە ھېشتا ئىقارييَا وان رەشه و ئازاد نەبووينە؟

لی دیسانژی کی دبیژیت وەیه..، چونکه ئەم نەشىن بىيىنە بىيىنە ئەڭ راڭ دروستە و ئەڭ بەرسقەزى بېيتى يەقىنەك بۇ پرسىيار و گومان و نەيىنپىيا ۋى تايىتلە..

(ئىقارىيەكا كەسک) رەنگە مەرەم ئى مرۆقەك بىت ئىرى وى بەرەف دوماھىي بچىت و جلkitت وى كەسک بن..؟ ئايا ئەڭ راڭ مەعقولە..؟

ھەگەر مەعقول نەبىت پا ئەڭ تايىتلە چ دگەھىنىت..؟

ئىقارى ھەگەر رەمز نەبىت بۇ دەمى كەسەكى يان مىللەتكى يان دىرۇكەكى يان وەلاتەكى و كەسکزى ھېم نەبىت بۇ خۆشىي يان ژيانى و ئازادىي..؟ ھوين بىيىن دى چ بىت..؟

و رەنگەزى ترىيفە قىيا بىت ۋى تايىتلە بىكتە ئامازە بۇ وان بابهاتان ھەميان ئانەكە دەمى وى و دەمى كوردىستانى و دەمى ژيان و ھەبوون و جىهانى.. كەسکزى ئازادى و خۆشى و تەناھى.

لی توپىرىش شاعرەك كو مە لېرە بچىنە دناف جىهاندا وىدا و ھېش ئەم چ ئى نازانىن ئىكسەر باوھر بکەين كۈراڭا مە دروستە و ئەم داشىيىن قىچا پېيشىپىنى بکەين كا ترىيفە دشۈرۈن خۆدا چ دبىزىت..؟ ئانەكە ئىكسەر بىرىكا نافنىشانى ئەم دازانىن ئىقارىيەكا كەسک ئانەكە ژيانەكا تەنا و خۆش و ئازاد..؟ لى ئەم چەوان باوھر دكەين كو ئەڭ راڭ ھەقىقەتە و وەهم نىنە..؟!

يان كى نابىزىت ھەگەر مە باوھرلى كەسک ئانەكە ژيانەكا خۆش و ئازاد.. لى ئەم چەوان دازانىن كا ئەو دونيا يە خۆش و ئازاد، ئايا دەقى كتىپىدا و دناف وان ھۆزاناندا وەك ھەقىقەتكە دەشيانا ھۆزانقانى و وەلاتى و ھەبوونىدا دەيىتە خواندن.. يان وەممەك ژ وەممىن شاعيرى يان دەسىلەتدارىن قى وەلاتى و يان ھەقۇھەلاتىپىن دەقەرا كەسک..؟ ئايا ئەڭ دونيا يە دەقەرا كەسک ئەم دەسىلەتدارىن قى دونيا يە دەقەرا كەسک ئەم دەسىلەتدارىن قى دەقەرا كەسک..؟

ئايا ئەڭ دونيا يە بتنى دەزرا ترىيفايدا ھەيە يان مرۆز و ئافەرىدىن دېشى پى دەھىسىپىن..؟ ئايا ئەو دونيا ئەو ئىقارى قىكاقى يە يان بەھەشتە و دەدەمە كادىدا پېشى مرن و نەمانى ئەم دگەھىنى..؟ ئايا ئەو دونيا ھەگەر ھەبىتىزى دونيا مە ھەميانە يان بتنى يا ھۆزانقانىيە..؟ يان ئەو دونيا، يا مە ھەميانە، و بتنى يا ھۆزانقانى نىنە..؟

ئايا ئىقارىيەن كەسک نەشىت بېيتە ئىقارىيە گۆرسانەكى كەسک.. و جوگرافيا يە ئازاد و بىيەنگ و تەنا و خۆشە بۇ مرييان..؟ ئانەكە ئىقارىيەكا كەسک ئىقارىيە مريانە و نەئىقارىيە زىندىيان..؟

يان ئىقارىيەكا كەسک، ئىقارىيە وەزەكى دىيە كو ئىقار تىيىدا ھەمەرەنگ دىن مينا ئىقارىيەكا سۆر و يەكادىيە شىن و يەكادىيە زەر و يەكادىيە سېپى و يەكادىيە بەفسەبى و هەند..، و ترىيفە بتنى باسى ئىقارىيەكا كەسک دكەت، ئانەكە ئەڭ ئىقارىيە دبىزتەمە گەلەك ئىقارىيەن دېشى ھەنە و ژ رەنگىت دى بەرەمدەھىن..، و رەنگە ئىقارىيەك ھەبىت ھەمە رەنگان بخۇقە بىگرىت و بەرەم بىنېت..،

ھەروەسا ئەقە وى باوھرلى دەدەتە مە كو ئەم ھەزز بکەين ژىلى ئىقارىيەن..، سېپىدەھىپىن كەسک و ھەمەرەنگىزى ھەبن و نىقۇرىيەن كەسک و ھەمەرەنگىزى ھەبن.. قىچا ئەم وان دەمىن رەنگاوارەنگ بەدەينە خۇ وەك تاكىن ۋى جەڭلىكى يان مىللەتى خۇ وەك كورد دەقى جىهانىدا يان دەمىن ھەموو مرۆقان و وەلاتان.. دەھەبوونىدا.

بۇ من رەنگە ئەڭ تايىتلە ئىيىك بىت ژ تايىلىن ھەرە زىرەك و جوان چونكى ئەم چەند تىيىدا كويىرىپىن ھېش ئەم ناگەھىنە چ بەرسقىن يەقىنى..، ئەدەبى حەقىقىتى ئەوھ كو چ جاران بەرسقىن يەقىنى نەدەتە

مرۆڤى.. بىلكى بەردىوام بشىت نەيىنلەن خۇ تىرى نەيىنلەن دى بىكەت و چ جاران خۇ بۇ مرۆڤى روويس نەكەت و ئاشكرا نەكەت، چونكە دەمى ئاشكرا بۇ ئەقە، ئەقە ئەدەبە دېيتە ئەدەبەك مرى. ئەوا منىزى گۆت سەبارەت نافنیشانى سەفسەتك بۇ پىتر نا.. بىيى كۈ ئەز چ بەرسقان بىدەم و رۇناھىيەكى بەردىمە سەر تايىتلا كتىبى.. ئەقەزى مەرەما منه ژ قى خواندىنى چونكى ئەز باوهەرم خواندىنى پىيوىستە هندى پرسىياران چىكەت هندە بەرسقان نەدەت، ھەگەر بەرسقىزى دا بەرسقىزى تىرى نەيىنى و پرسىيارىن نويىر بن..

* * * * *

(3)

گەريان ل زيانى

تريفە ئەقە كتىبە كرييە ديارى بۇ جەنابى من و ھەموو زياندۇستان و ئەرژەنگ ونيرقانى. پرسىيار ئەوه بۇ ئەز و ھەموو زياندۇست..؟

ئەز ب دور نابىينم كاريگەرييغا گوشَا زياندۇستى ئەوا ماوهەكى ل ھەفتىنامەيا (ئەقرو) من دنقىسى و بەردىوام مە موناقەشا وان بابهاتان دىك و بەھقىرا بىر و باوهەرىن خۆيىن جودا و ھەقىز و ھەكەقە پىكقە دىگەھورىن لسەر ۋى ديارىي ھەبىت ، دوى ماوهەيدا تريفە پىتر بېھايىن زياندۇستى وەك مەعرىفە و وەك مومارەسەك زياندارى حەسيايە و باوهەزى كرييە كۇ مرۆڤ پىيوىستە زياندۇست بىت دا مەركىدۇست نەبىت.

ئانەكۇ ئەقە نقىسىنە دەھىت دا بىيىزىتە خواندەقانى ھەگەر تۈزى زياندۇست بى ئەقە ئەقە كتىبە ديارىيە بۆتەزى، ئانەكۇ پىكىللەكە دا بېھايىن زياندۇستىي بەدەتە بەرھەمى خۇ و شعريي خۇ و ھەروەسا تەماھىيەكى بەدەتە خواندەقانىزى دا پىكىل كەت زياندۇست بىت و ۋى ديارىي ژ تريفە ھەرگرىت، پاشى ئەم دناف شعران بخۇزىدا دېيىن زياندۇستى ئىكە ژ گەرىزەننەن ھەر گەرنگىن باوهەرىن تريفەي ، و ھەموو ھەولىن و يېزى رەنگە، بىرەنگەك ژ رەنگان و بېشىوەك ژ شىۋازان بەلافكرنا بېھايىن زياندۇستى و پىناسا زياندۇستى و ھاندانا خەلکى بىت بۆيكو بىنە زياندۇست و سۇرەكى بۇ مەرك و بېھايىن فەنابۇونى يدانن..،

رەنگە ھەر ئەقەزى تريفە پالدابىت كو (بارانا سېقا) كە ئىكە ژ جوانلىقىن شعريي ۋى كتىبى دانىتە يەكم بەرھەم، دا مرۆڤ ئىكىسەر بخۇينىت و تىدا بېھينا مرنى و سېۋا پىكقە ھلکىشىت و بىزانتىت كوشتنا مىليلەتك بى گونەھەكا مەزن و كارەساتە؟

فەنابۇونا زيان و زىندهگى د وەرزى بوهارىدا كو ھىيمە بۇ گەشبوون و فېرىنى د زيان و ھەبۇونىدا چەوان دېيتە ئەگەرى كو ..زيان، بى شعر و خەون و گول و ستاران و ھونەر و ئەسمان و خودى و گىيا و رۇز و دايىك و فەنەر بىت .. بى ھەمى تشت بتىنى وەلاتەك رەش..،

رەش ژېرکو ھەموو تشت لسەر ھاتىنە رەشكىن و ۋەھەماندن.

زيانا وەلاتەكى بى بېھايىن جوانى و ھونەرى و ھەموو ئاماڙىن دېيىن رەمزى و روحىيَا زيانى مرۆڤان .. تو بىزى ئەقە زيانە چەوان بىت كشاندىن..؟ و ئەم چەوان بېين زياندۇست..؟

ئەم چەوان د ئەنفال و بارانا كىميماويييا تىرى بىيەنا سىقان و مرنى و دويكىلا شوباتى زياندۇست بىن..؟
ئەز باوهەرم تنى ئازادى دشىت مە ژوان ئاماشىن مەركىدۇستى و فەنابۇونا ئازاد كەت قىچا ج وەك مىلەت
چ وەك تاك.

وەك كاك بلند مەممەد ژى د پىيشەكىيا خۇدا بۇ قى كىتىبى دېبىزىت شعر بۇ ئازادىي و ئازادى بۇ ھەر
تىشتەكى، ترىفەزى قىايە خۇ ئازادكەت.. وەلاتى ئازادكەت، خۇ دوهلا تىدا ئازاد كەت و وەلاتىتى دناف
خۆدا ئازادكەت. ئانەكى ئىيىشىن وى و ئىيىشىن دەستە خويشكىن وى و ئىيىشىن ھەموو كوردان بىن و
زەلامقە.. بۇوى دېنە كەرسەتەيىن ھەموو تىكستان و تاشتىن دېزى وەك (نىرگۈز و سەراب و ئالا و بەرد
چىا و گۆرسەن نەھا و جادە ياسەمین و بەھار و سە و گىاو پەپولە و ھەسپ و تەنبور و دەريا و سىلاڭ
گولىيىغا گەنمى و با و شعر و دەشت و كۆتۈر و مەنفا و تاوس و بەلگ و ستىر و كاڭ و سەنۋەپەر و سىق و
باخچە و ھەور و كەسكو سۇر بىيدەر و چەم و نەفەل و شلىر و بەيىن و رىحان و پەرتۈك و كەو و گارە .
ئەقە ھەموو وەك پارچەك ژنانخى مروقان و مروقۇزى دناخى واندا و ھەمىزى دوهلا تىدا دېبىنە پارچەك
ھەقىكتى و ھەر ئىك ژوان پارچان ھەم وەك لالىيەك خۆسەر و ھەم وەك كەفالەك تمام خۇ نىشان
دەن. ھەمى پىيەقە ئازادىي دخوازى و بەھەقرازى دشىن زيانى چىكەن.

ئىك ژ سىمايىن زياندۇستىي لەجەم ترىفەي ئەو كۆنەو تاشتىن ھۆير و نازك و نەگەلەك بەرچاڭ لەجەم وى
دشىن بىنە لېنىن وينەيىن وينە شعرى و بىنە پارچەك ھەم د بىناتا شعرىدا و ھەم وەك بابەتىن
بەرھەست و مەعرىفي و وەك خودان بەھايىن زياندۇست و جوانىدۇست و عەشقەدۇست و ئازادىدۇست
خۇ دەرخەن. ئانەكى بىنە پەرتەك نەجودا كىرى ژشعر و دېتتىن ترىفەي.

ئەو ناقىن مە لىسىرى باس كەن ھەمى وەك بابەتكە تەعريفىكىرى و خودان ناسىنامە ئەم دشىن وان
بىنیاسىن لى دەھەمان دەمدا ئەم دشىن وان بابەتان بکەينە رەمز و ھېم بۇ گەلەك تاشتىن دى و بۇ مروقان و
بۇ زيانەك دن و دېتنەك دن، بۇ نەمونە سىق دەھەمەكىدا دشىت بېيتە چەك و رەمزەك بۇ فەنابۇون و
مرنى وەك چەوان ئەو گازىن تىكەل بىيەنا سىقان رەۋايىيە سەر ھەلەجە و زيان لوپىرى فەناكى، و ھەم
سىق دىسان دشىت بېيتە بىيەنەك ژ بىيەننەن ژنان و ئاماشەكا زايەندى و خۆشەويىستى و ئەقىن و زيانى
تىدا بىيەن و ھەروەسا چىرۇك ئادەم حەواو ھەزرا گونەھ و چىشو زيان و دونيا و خەلق و ئارىشىن دن
بىنەتتە بىرا مە ، لى ئەو ئاماشىن كۆنە سىق، بۇ مە دېيتە رەمزەك تا تاوانىن دىزى خۇ
ئاماشىن تايىت ب مە (كوردان) دەدەنە مە، بۇ نەمونە سىق، بۇ مە دېيتە رەمزەك تا تاوانىن دىزى خۇ
تىدا بىيەن چونكى نىزىكتىرين ئاماشە ھېيش بۇمە بىيەنا كىميماويييا بەھارا ھەلەبجىيە نەوەك بىيەنەك بىت ژ
بەھەشتا بەرين، ئەو بىيەن ھەگەر سەر لاشى ژنەكىيەت ھەگەر بۇ ھەنده كان بېيتە رەمز بۇ بىيەنا
زيانى، ئەقە بۇ مە دېيتە رەمز بۇ ژنەكا ئەنفالكىرى و كىميما كرى.. ئەم دناف گومانىن خۆدا نگۇوبۇونىنە
چونكى ئەو تاوانىن دىزى مە ھاتىنە ئەنجلامدان گەلەك كوشىنە و دېنە بۇونىنە، و ژنەن مەزى ب
درەنەدەترين شىيە ھاتىنە كوشتن، تا گەھشتىيە وى رادەيى كو دەكەل بىيەنا خۆشىن سىق و پېرۋامىن
دىزى دىسان ئەم پرسىيار بکەين ئەرى ژ بىيەنە چىه ژ ژنكىيەت مە دەيت ؟ بىيەنا دايە حەوايىيە د ھەمبىرا
ئادەمیدا زيانى چىدكەت..؟ يان بىيەنا سىقا سالۇنەكا جوانكارىي يە خۇ بۇ زيانى دخەملەننەت..؟ يان يَا
ژنەكا كىميما كرىيە..؟

ديارە بارانا سىقا دەھەمى دەم و وەختىن ھۆزانقانىدا بەرھەفە و دەھە لېر خودىكى وەك ژنەك نازدار و
خاتۇون خۇ بۇ زيانى بەرھەق دەكت و جوان دەكت و تەحقىقا بەھايىن زياندۇستى و ھەبووندۇستىي و

مییاتییا خو دکهت.. باکگراوندا خو يا خوینهلو و ترئی بیهنا سیقین مرنی و فهنا بوونی دکهت، دبیزیته مه سیقان، جارهکی ئەم ژ بهشتی دەركرین و جارهکادیشی لەھلەجە ئەم فەناکرین. ئەقەزى دبیته پالدەرهك دى دا كويتر بچيته دېيانىدا و كويتر دگەل وان بھایان بىثىت، ئەوين هەزى مروقىن كورده بىن و زەلامقە.

سەوداييا تريفه دگەل وان بابهتان گەلەك هەقىقىيە، چونكە ئەم بابەت ژبۇي مە هييش دوى چوارچۈقەي دانە، كۆ ئەم هييش دناف تۆز و بىيەنا وان دەرمان و گازان خەونان دېيىن و ل ژيانى دكەرىن، رەنگە قىڭاقى، ئەز بىزىم (ئىقشارىيەكا كەسك) ئەم تىدا ئەم لزيانى دكەرىن. تشتىيىن دىيىن تايىبەت ب قى شىعىرى (بارانا سیقان) و تمامىن شىعىرىن دى، ئەم تريفه دەھول دايە شعران وەك بابهتك خۆسەر بنقىسىت نەوهك بتنى شعر ژېھ ئەگەرەك دەستنىشانكىرى يان بۇنەك تايىبەت يان روودانەك مەنن يان بچووك بىيىتە شعر، گەلەك جاران شعر لجەم تريفه پىر ئەم گەپيان و پرسىاركىنە ل ژيانى ب رەھەندىن جوان و مروقايدەتى و ترئى بزاف و لفین و ژياركارى..، بۇ نمۇنە هەگەر تريفه بۇ عەشقى بنقىسىت ئەم تەچار نىنە بىيىتە لەققىيا عەشقى و دا بېيت رووداوهكى دگەل چىكەت قىچا شعرەكى بۇ عەشقى بىزىت، عەشق لجەم تريفه بابهتكە بۇ رامان و دەرىپەنن بەردىام و لىكەپيانەك هەميسە بۇ ۋەكىنە نەپەنن ئېنى و نەپەنن ئېنى و وىستىن مروقان. بابهتىن دىزى هەروەسان ئەز هەست دكەم بابهتىن تريفه بەرھەمین رامانەك بەرھوامن د مروۋە و سرووشت و ژيانىدا، رەنگە ژېھ ۋەنچەندىشى ئەم ھۆزان بكارن دەھەمى وەختاندا خۇ نمايش بکەن و گۈنجاو بن بۇ خواندىنى. چونكە تريفه راستى دگەلەك نمۇناندا شىايە شعرى ژ بۇنە و تشتىت تايىبەت و دەستنىشانكىرى دەرياز بکەت و رەھەندىن و مەعرىفى و ھزرکى بىدەتى، بېنگەكى كۆ وان شعران ترئى نەپەننى و پرسىار بکەت و داخوازا بەرسقان ژ خواندەوارى بکەت. ئانەكۆ ئەم شعر بتنى بۇ گوھدارىكىنى نىنە بەلكى داخوازىيا بەشدارىيا خواندەقانى دكەن د سەقا و پېيىش و رەھەندىن وان شعران. ئانەكۆ تريفە داشىت ھزر و فەلسەفە و خەون و پرسىاران دگەل مە و لجەم مە بئازرىنیت. و بىزىت ئەرى تو دزانى ئەز چ دبىزىم..؟ تو دمن دكەھى..؟ دزانى مەبەستامن چىيە..؟

لى ئەم نەشىيىن ئىكسەر ژى بىزىن بەلى ئەم دزانىن و ئەم تىدگەھىن..، لى ئەم هەگەر تىنەگەھىنىشى، ئەم دشىيىن ھزر بکەين و، وەك ئەم تىدگەھىن وان ھۆزانانان شرۇفە بکەين. ئەقەزى ئېكە ژ خواتىيىن ھۆزانان نۇى و ھۆزانان تريفە.

* * * *

نفشا تريفە و دەستە خويشكىن وي، نفشهك وەكى مە گۆت هەم بى زەمینە و هەم بى بەرھەمەك زۆرۇ باش و هەم نفشهك بى رەخنە و راۋە و پېيىش.

نفيىسىن لسەر ھۆزانان تريفە رەنگە بىيىتە يەكەم رەخنە لسەر خەون و دىتن و نفيىسىننىن قى نخشى، ئانەكۆ ئەم ئەردى كىيم كۆ (تريفە و جولە حاجى و ئامىنە زكى) تىدا كاردەن هييش ئەرددەك بەيارە و كەسى ب رەخنى خوش نەكربىيە.

گەنگىيىا قى نفيىسىننىشى ژقىچەندى دھىت كۆ ئەز رەخنا تريفە ئاكەم بەلكى رەخنا جىهانبىيىنەك دكەم كۆ هييش سەر و سىما و شىوازا خۇ بتمامى نمايش نەكربىيە، بەلكى ئەزمۇونەك سەرەتايىيە و دەسپېيىكىيە، هەرچەندە شىعر بۆمە كوردان رەنگە ژەمى بوارىن دىيىن ئەدەبى بەربەلأفتر و فەھەت بىت ،

لی پرانیبا ئوشعرین دهليفا بەلافبۇون و رەخنەگىرنى بخۇقە دىتىيە شعرىن زەلامان و پېر بەايىن زەلامخواز و نىرخواز بۇينە، شعرىت پېرىمىياتى و ژىخواز ھەتا نەھۆنە بەھىز پەيدابۇويە و نە رەخنىشى هندەك تارىياتى تىدا كەشى كىرىنە.

ديارە دەقىرەدا من مەبەست نىنە مىخوازى لەمېر زەلامخوازى و نىرخوازى دامن، نەخىر بەلكى مەبەست ژى بەايىن بەشەكى مەۋقاتىن كو ژلايىنىرۇقە هاتىنە تەپەسەركىن و بتنى بەايىن نىرخوازى دشىن وەك بەايەك جقاڭى و دونيايى و مەعرىفي خۇ دەرىخىت و مومارەسا ژيانى بکەت. رەنگە خرابتىن دەركەفتىن وان بەيانىزى لىسر جەستە و لەشى ژنى بىت، دەمى جىاوازىيىا نافبەرا وان دكۈزىت و هەموو ژن دېنە بابەتكە زايەندى و بەس: دەھۆزانا بۇ ئەنۋەرسەرەكى شىيت ترىيفە دېلىزىت:

(جىاوازى لىك تە نىنە دەگەل وى يان ژى دەگەل من
يان ژى دەگەل يادى) لەپەرە 61

ئانەكى دەقىرەدا دىتنىن زەلامخواز ب خرابتىن شىيە خۇ دەرىخىت و هەموو بەايىن مەۋقايەتى هەم ژ زەلامى دستىت و هەم ژ زىنېشى. ژېرکو زەلامىزى مەۋقە و ناچىبىت كو دىتنىن وى بۇ ژنى بېبىتە تىن باپەتكە زايەندى، بۇچ..؟! بىگومانفە دېلىزىم پېيوىستە دنافبەرا ژن و زەلامىدا (پەيوهندى) هەبىت نەوهك (زايەند) . و جىاوازىيىا دنافبەرا وان دوو بابەتىندا ئەوه، كو پرانىيىا پەيوهندىيىن زەلام دكەت و دقىيت بکەت، زايەندە، ئەق دىتنە وەدكەت، ژن بتنى بېبىتە باپەتكە زايەندى ، نەوهك باپەتكە بۇ پەيوهندىكىنى و ناسكەرنى و كو رەنگە وېزى كۆمەكا بەها و تايىبەتمەندىيىن مەۋقاتى و روھى و رەمزى و مەعنەوى وەزىزى و ئەدەبى و رەوشەنبىرىي و ئەخلاقى ھەبن، بەلكى ژن كورت دېبىت بتنى جوانى و خۆشىيىا لەشى و سەروكانييىا زايەندى و تىيركىنە من وەك زەلام و قەمرانىندا ئاكىرى لەشى و پېت نا...، كو دەقىرەزىيدا جىاوازى نامىنەت بۇ زەلامى (دەگەل وى يان يادى يان ئىكادى) زايەندى بکەت و هىزى خۆيىيا نىرلانى نىشان بەدت خۇ تەنا كەت،

ديارە ئەق دىتنە دىتنەك تا سەر ھەستىيان كۆنەپەرسىت و سەلەفييە بۇ ژن و لەش و پەيوهندىيىن نافبەرا ھەردوو توخمان و ب پېرۇزىكىنە بەايىن زەلامخوازى و تەفكىرنا ژن و ژىخوازى و بەايىن تايىبەتىن ژىنېيە. كو ژن دېبىتە كائەنەك ژ زىنەدەرەك بچوپىكىرى بچوپوكىر و نابىتە باپەتكە قابىل ب پەيوهندىكىن و جىهانەك پېيوىستى كەشكەرن و رېزگەرن و تەواسلا مەۋقاتى بىت دەگەل.

ديارە كوشتنا ژنان و ژنهيناندا دووئى و سىيى و چوارى، بىزازبۇون ژىنې و كەلەك ئارىشىن دن بەرھەمەن وان دىتنان، كو وەكىيەزى ژن بخۇزى تارادەكى زۇر بېقى چەندى رازى بىت و خۇ كورتەتكە تەقە بتنى بۇ زايەندى و ب كىيمىتىن پاداشتىزى بەرامبەر قىيچەندى رازى بىت، كو ئەو پاداشتىزى يان پارەيە يان زېرە يان جۇزە ژيانەكما مادىيىا رەحەتا تا رادەكى.

ئانهکو ئەم دىچقاكەكىدا بەهابىن نىر سالار و حاكمى تىدا، ھەم جڭاك و ھەم دين و ھەم سياسەت پشتەقانىيىغا ۋېچەندى و دەسەھەلاتا نىرخواز دكەت، نىر ژى ھەمى ھىز و شىيانىت خۇ د ھىز زايەندى و ھەزمارىن ژن و باپەتىن زايەندى دېينتەقە، نەوهك د بەهابىن مەعرىفى و ھىزى و گشتىيەن مروققى، ئانهکو زەلام ھەم خۇ وەك مروققەك نابىنىت كە ئەۋۇزى رەنگە ھەگەر ژ دەسەھەلاتا خۆيا نىر خواز بۇ دەمەكى بىكىرىت و دەست ژى بەردەت و تەماشا ناخىچ خۆبىيا مروقانى بکەت.. رەنگە بېبىنىت ئەۋۇزە تىزى مىيياتى و چنانەيىھ، و كۆمەكا تايىبەتمەندىيىن خۆبىيىن مروقانىزى ھەنە و دەھەماند دەمدا ژن و ئافرهەتىزى ھەۋەسان ، ئەۋۇزى مىيەكە تىزى ژيان و بەهابىن تايىبەت بخۇزە و لەدەرقى زەلامى كائىنەكە دروستە و جىيەنەكە فەرە و مەزىنە ، ئەۋۇزى تىزى بەهابىن نىرانەيە و بتنى لەش و زايەند نىنە، بەلكى دەمۇو بەهابىن مروقان لەجەم كە مروققى نىر داشىت جوانلىرىن و رەوشەتلىرىن پەيپەندىيىا مروققايەتى دەگەل چىكەت و پېكەت ئېرۇتىك و قىيان و خۆشەويىستىي بەرھەم بىن و مومارەسە بکەن .

ئانهکو دەقىرەدا لەش و زايەند دېنە بەشەك ژ ئەو پەيپەندىيىا تىزى بەهابىن مروققايەتى نەوهك بەهابىن نىرخواز بتنى.

ئەوا دنابېھرا مە وەك زەلام و يىن دن وەك ژن چىدېيت زايەندە ، نەوهك پەيپەندىيى و ئېرۇتىكە، بتنى لەشە، زەلام كۆنترۇل دكەت و پىشى تىرېبۈونىزى وەك ھەر تىشەك بى بەا پىشتا خۇ دەدەتى .

زېھر ۋېچەندىيەزى تىرىفە پېچەك ب تورپەيى دېيىشە نېسىرە:

تو من ژ عەرشى مىيياتى دەھىنەيە خوار
لى نەشىيى

دەست قەدەي عىشقا من) . لەپەرە 62

ئەقەزى بەرسقەك پىيۆيىست و جوانە تىرىفە دەدەت، دابېزىتە مە، ئەمېن كە خۇ ب نېسىر و رەوشەنېير و خودان بەهابىن جوانىي و مروقايەتى و ژياندۇستىي دىزانىن، و سېپىدىيەتتا ئىقشارى فەلسەفا دكەين و دنفيسيين و كۆپ و سىيمىناران دادانىن لىسەر بابەتىن ھەمەرنگىن ژيانى ، لى دەوماھىدا تىرىفە دېيىشە: تو درەوان دكەى و ئەوا تو دكەى نە پەيپەندىيە، و ئەوا تو دبىيىزى نەھەقىقەتە، و ژيانا تەزى و ھەممە كا زەلامخواز و نىرخوازە ، و نەشىيى دمن بگەھى و پەيپەندىيەكى دەگەل من چىكەى، ئەز ژى بەرگرىي ژخۇ و لەشى خۇ و عەشقا خۇ و ھەبۇونا خۇ دكەم وەك كائىنەك لەدەرقە توبىي زەلام و نىر، وە ك مىيەك سەرخۇ كە بىيى دىتنىن تەيىن تۈرەھات، خۇ بىسەلمىنم و بىزەمە تە ئەم پىيۆيىستى پەيپەندىي و ئېرۇتىكە و ژيانىيەن دەگەل ھەق.. نەوهك نگۇو بۇون د جىيەنا زەلامخوازىي و بەهابىن تەيسۈك و سەلەفى و بى خىر.

* * * *

دوماهى:

ئىقشارىيەكا كەسەك، دەنگەكا كەسەك مىخوازە، دناف بەلكىن زەرىن زەلامخوازىي و نىرخوازىيە سەرەي خۇ راڭر، ھومىيەدەكا بۇ پېشىپەريكىرنا دىتنەك جوانتر و ژياندۇستانەتىر بۇ ھەمۇو مروقان. بەرگ و وېنَا تىرىفە ل بەرى دوماھىيىا كتىبىي بى پەيپەندىي نىنە دەگەل جوانى و مىخوازىيە وان شعران، رەنگە ھونەرمەندىيىا عىسامىيەر رول ھەبىت د خورتىرنا قى جوانىيىدا ، لى دىسانىزى شىيە و نافەرۇكە كتىبىي پەيپەندىيەك جوان پېكەت ھەيە و تەعېرى ژىڭ دكەن و بەھەقرازى ھونەرەكى جوان پېشىكەش دكەن.